Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

DEN TYSKE
KAPITULATION

4. MAJ 1945

Udstilling i

RIGSARKIVET

5.-18. maj 1970

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

DEN TYSKE
KAPITULATION

4. MAJ 1945

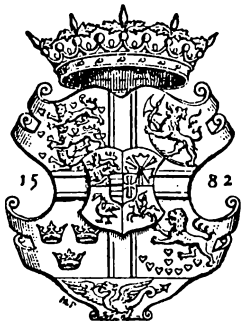

Udstilling i Rigsarkivet

5.-18. maj 1970

RIGSARKIVET 1970

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

INTRODUKTION

Der er to dage, den ikke helt unge dansker aldrig vil glemme, den 9. april 1940 og den 4. maj 1945, den ene sorgens og smertens dag, den anden glædens lykkelige dag. Mellem dem ligger fem lange år, fyldt med bekymringer og vanskeligheder, for mange med lidelser og ulykke.

I Rigsarkivet opbevares den helt overvældende del af de breve, aktstykker og beretninger, som fortæller om disse år og om de begivenheder, der førte frem til tyskernes kapitulation, til befrielsen for undertrykkelse og terror. Gennem en længere årrække har Rigsarkivet systematisk indsamlet film af de aktstykker i fremmede arkiver, som fortæller om dansk historie gennem århundrederne. Særlig fyldigt er materialet om besættelsens år. Det skyldes, at de tyske arkiver fra denne tid er gjort tilgængelige. Snart vil de engelske arkiver også kunne benyttes.

Det er nu 25 år siden, den tyske krigsmaskine blev slået i stykker, nedkæmpet af de mægtige russiske, engelske og amerikanske hære, som fra øst og vest stormede frem mod Berlin, hvor Adolf Hitler, gemt i sin førerbunker i Rigskancelliets have, herskede over den del af Tyskland, som endnu ikke var erobret af de allierede. Det er naturligt, at Rigsarkivet gennem en udstilling af de dokumenter, som findes indenfor dets mure, eller af kopier efter de film, som det har indsamlet, prøver at belyse de begivenheder, der førte frem til den tyske overgivelse den 4. maj 1945, at fortælle lidt om de forhandlinger, der fandt sted, i Tyskland, i Sverige, i England og i Danmark, og at give et indtryk af de forestillinger man havde om den forestående afslutning. Ville de allierede hære rykke ind i Danmark i kamp med de tyske styrker? Ville det blive den røde armé eller Montgomerys styrker, der skulle befri Danmark? Eller ville krigen bare holde op, fordi der ikke længere var tyske hære, der kunne eller ville kæmpe? Og hvad så med de intakte tyske tropper i Danmark? Ville de overgive sig og til hvem? Eller hvis tyskerne kapitulerede, ville så den øverstbefalende i Danmark, generaloberst Lindemann i Silkeborg, følge en sådan parole. Ville Sverige komme til hjælp, hvis forholdene i Danmark blev kaotiske?

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hos de fleste danskere var der ingen tvivl. Danmark ville blive befriet, og Danmark ville blive befriet af englænderne. Om det ville kunne komme til kamp i Danmark, kunne ingen vide, men man havde en optimistisk tro på, at Danmark ville slippe for at opleve krigen i al dens gru. Men for dem, der havde ansvaret, for Frihedsrådets mænd, for politikerne og de ledende militære chefer var det dage, der nok var fyldt med forventningens glæde, men også med usikkerhedens og tvivlens nagende uro.

Udstillingen skildrer kun kapitulationen, den militære kapitulation og dens forhistorie. Andre vigtige sider af dansk historie i disse dage, de politiske forhandlinger, modstandskampen i den sidste tid, bliver slet ikke berørt. Materialet er yderst omfattende, og det er kun lidt af det, der kan lægges frem i udstillingen. Det er glimt af kapitulationens historie, der her kan vises. Man vil ikke kunne skrive kapitulationens historie alene på grundlag af disse aktstykker og beretninger. Men forhåbentlig vil man gennem dem kunne få et indtryk af, hvad der skete, og forstå, hvilket materiale historikeren må benytte, når han skal skildre disse begivenheder. Udstillingen vil også vise, at det er et stort og omfattende materiale, der er samlet i Rigsarkivets bygninger på Slotsholmen.

Foruden selve aktstykkerne ses også en del billedmateriale, der skal illustrere dokumenterne. En del af det stammer fra Det kongelige Bibliotek og Frihedsmuseet, som Rigsarkivet bringer en tak for redebon hjælpsomhed. Andre billeder er affotograferet efter engelske, tyske og amerikanske værker om disse sidste dages historie.

Hvor intet andet er bemærket, findes akter og beretninger inden for Rigsarkivets mure.

Johan Hvidtfeldt

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Storadmiral Dönitz

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

MONTRE 1

DE ALLIEREDES FREMMARCH. HITLER I BERLIN

Den 7. marts 1945 lykkedes det de amerikanske styrker at erobre Ludendorff-broen over Rhinen ved den lille by Remagen. Den 23. marts gik Montgomerys 21. hærgruppe over Rhinen længere nordpå. De tyske styrker i Ruhrområdet blev nedkæmpet, og snart rullede de allierede hære mod øst. Der var diskussioner mellem de militære chefer, om man skulle prøve at køre igennem til Berlin. Det blev ikke Berlin, som blev målet. Den 16. april havde russerne fra deres stillinger ved Oderfloden åbnet en vældig offensiv fra øst, og den 25. april nåede de frem til Berlin. Andre styrker stødte frem langs Østersøen.

Montgomerys hære skulle befri Holland og erobre Nordtyskland. Den 19. april nåede den anden britiske armé frem til Lauenburg ved Elben. Montgomery forberedte meget omhyggeligt en overgang over floden. Churchill og Eisenhower mente, at fremrykningen foregik i for langsomt tempo og sendte Montgomery signaler herom. Russerne var i hurtigt tempo rykket frem fra øst, og det gjaldt om at nå Lübeck og Østersøen før russerne, så Slesvig-Holsten – og Danmark – blev britisk operationsområde.

Den 22. april var der møde i Førerbunkeren i Berlin. Hitler meddelte Martin Bormann og de to militære chefer, chefen for Oberkommando der Wehrmacht, feltmarchal Keitel, og hans næstkommanderende, general Jodl, at han ville blive i Berlin. Den 15. april var der blevet udstedt en førerordre, hvorefter storadmiral Dönitz, hvis Tyskland blev delt i to dele, skulle overtage styret i den nordligste del. Den 21. april var Dönitz hos Hitler, der tiltrådte et forslag om, at storadmiralen skulle tage til den nordlige del af landet. Afrejsen fandt sted den 22. april kl. 3.30.

MONTRE 2

DÖNITZ

Den 22. april kl. 10.00 ankom Dönitz til sit nye kommandosted, Die Forelle, i nogle barakker lidt uden for Plön i Holsten, lige nord for vejen mod Eutin. Rigsministrene havde kort før Dönitz forladt Berlin og var nu samlet i og omkring Eutin. Dönitz havde flere samtaler med Rigsfører-SS Heinrich Himmler, bl.a. i Rheinsberg 27. april. Nogle dage før var chefen for luftvåbnet, Hermann Göring, blevet afsat. Han var ikke

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Feltmarchal Montgomery

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

længere Førerens stedfortræder. Natten mellem den 23. og 24. april havde Himmler i Lübeck forhandlet med grev Folke Bernadotte og havde her fremsat tilbud om delvis kapitulation. Dette blev kendt i Berlin gennem en udsendelse i radio. Dönitz fik ordre til at gribe ind over for Himmler »lynhurtigt og stålhårdt«. Rigsføreren benægtede over for Dönitz rigtigheden af radiomeddelelsen.

Den 29. april underskrev Hitler sit testamente. Spillet var ude. Den 30. april kl. 15.30 begik han selvmord. Hans elskerinde Eva Braun tog gift. Kl. 18.07 sendte Bormann et telegram til Dönitz om, at Hitler havde indsat ham som sin efterfølger. Dönitz vidste, hvad det betød. Da Himmler ved midnatstid opsøgte ham i Die Forelle, gjorde han det klart for Rigsføreren, at han ikke havde brug for ham. Den 1. maj kl. 10.53 modtog man et nyt telegram fra Bormann om, at testamentet var trådt i kraft, kl. 15.18 fik man på ny telegram, denne gang fra Göbbels, om, at Føreren var død og Dönitz udpeget til rigspræsident.

Dönitz forhandlede samme dag med finansminister grev Schwerin v. Krosigh, som han ønskede at udpege til chef for det nye kabinet. Denne sagde ja og blev dagen efter udnævnt til udenrigsminister.

MONTRE 3

HAMBURGS OG LÜBECKS FALD

Gauleiter Kaufmann i Hamburg var byens øverste leder. 7. april havde han været hos Hitler. Han forstod, at denne ville tilintetgøre det tyske folk. Kaufmann besluttede at gøre, hvad han kunne, for at undgå Hamburgs ødelæggelse. Gennem den tyske handelsattaché i København, G. F. Duckwitz, og andre gjorde han det klart for englænderne, at han var rede til at kapitulere overfor de britiske styrker. For Danmark ville en sådan kapitulation få afgørende betydning, idet Slesvig-Holsten derved ville blive åbnet for de engelske hære. Duckwitz forhandlede både i Hamburg og i Stockholm, og hans bestræbelser blev støttet af dr. Werner Best. Den danske modstandsbevægelse var underrettet om disse begivenheder, som det fremgår af en indberetning fra København den 15. april. Også i Dönitz' hovedkvarter var man klar over, at Kaufmann prøvede at spille sit eget spil. Dönitz' politik var helt klar. Han ville prøve at holde vejen mod øst fri så længe som muligt for at få de mange soldater og flygtninge fra øst bort fra det område, der ville blive besat af russerne.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Generaloberst Lindemann

Den 29. april gik englænderne over Elben ved Lauenburg, og i løbet af de næste dage opbyggede de et brohovede her. Dagen efter gik det 18. amerikanske korps over Elben lidt længere mod syd. På en bred front stødte det frem mod Schwerin-Wismar. Nu var spørgsmålet om Hamburgs kapitulation aktuelt. Den engelske divisionsgeneral Lyne krævede byens overgivelse. Kaufmann og Hamburgs kommandant, generalmajor Wolz, var rede. Nu måtte også Dönitz bøje sig. Den 2. maj, vel om formiddagen, meddelte han generalfeltmarchal Busch, den øverstkommanderende i hele området, at Hamburg ikke skulle forsvares.

Tidligt den 2. maj begyndte englænderne angrebet mod nord. Kommandanten i Lübeck, general Lottner, havde nægtet at efterkomme or-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

drerne om ødelæggelser af broer m. m. Han ville ikke forsvare byen, og om eftermiddagen rullede engelske tanks ind i Lübeck. Englænderne var kommet før russerne. Slesvig-Holsten var engelsk operationsområde.

Dönitz var klar over, at spillet var ved at være til ende i Nordtyskland. Han havde nu besluttet at sende forhandlere til Montgomery. Da han – nærmest tilfældigt – om eftermiddagen hørte, at Lübeck var faldet, måtte han flytte hovedkvarteret til Mørvig lidt uden for Flensborg. På vejen mod nord forhandlede han ved broen over Kielerkanalen med lederen af den delegation, der skulle sendes til englænderne, generaladmiral von Friedeburg, Dönitz' efterfølger som chef for marinen.

MONTRE 4

I DANMARK

Spørgsmålet om den forestående kapitulation blev indgående drøftet i Danmark. Ingen kunne vide, om det var russerne eller englænderne, der skulle befri Danmark. De forskellige muligheder blev diskuteret, efterhånden som de militære forhold ændrede sig. Hele arbejdet var sket ud fra den forudsætning, at det blev englænderne, der kom til Danmark. I London var der opbygget en militærmission ved SHAEF. Dens militære sektion blev ledet af oberstløjtnant V. L. Hvalkof, den civile af legationsråd Gustav Rasmussen. Den engelske organisation SOE – Special Operations Executive – blev fra februar 1945 i Danmark repræsenteret af Ole Lippmann, der havde nær forbindelse til general Ebbe Görtz, som var designeret til øverstkommanderende over de danske modstandsstyrker, til politikerne, hvis førstemand var Vilhelm Buhl, og til Frihedsrådets Kommandoudvalg, ledet af Frode Jakobsen. General Görtz' nærmeste medarbejdere – i den lille generalstab – var kaptajn Hjalf og kaptajn Schjødt-Eriksen.

MONTRE 5

SVERIGE

Sveriges neutrale stilling gjorde det muligt her at opbygge danske organisationer, som kom til at spille en meget stor rolle, ikke mindst i tiden efter 1943. Fire mænd arbejdede her i et intimt samarbejde med nær kontakt til svenske myndigheder, til den engelske legation, først og fremmest Ronald Turnbull, og direkte til SOE og andre myndigheder i England. De tidligere chefer for det militære efterretningsvæsen i Dan-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

General Dewing

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mark, oberstløjtnant Nordentoft og kommandørkaptajn Mørch, havde ledelsen af efterretningsvæsnet og andre militære anliggender. Ebbe Munck havde en central stilling. Han havde vidt forgrenede kontakter rundt om i verden og indtog på en måde en nøgleposition. Fra februar 1944 havde de tre mænd et nært samarbejde med civilingeniør Erling Foss, der var Frihedsrådets repræsentant i Stockholm.

For englænderne spillede den danske efterretningstjeneste en stor rolle. Oplysningerne fra Danmark var meget omfattende. Nogle blev sendt direkte til England. Andre gik via Sverige, bl.a. gennem »Pilken«, en direkte, af tyskerne ukendt telefonforbindelse fra Danmark til Malmø.

Et af de forhold, som i de sidste måneder særligt optog de fire danske i Stockholm, var klargøring af den danske brigade, Danforce, der var under kommando af general Knudtzon. Man måtte have klare aftaler om, hvorledes der kunne blive givet ordre til, at den skulle gå i aktion, og hvordan den kunne overføres. Spørgsmålet om Sveriges stilling, hvis det kom til kamp, eller der opstod en kaotisk situation, spillede også en stor rolle. Der blev ført en lang række forhandlinger med statsminister Per Albin Hansson og udenrigsminister Günther. Noget klart løfte om hjælp fik man ikke, men den 4. maj kunne Nordentoft og Mørch via Pilken meddele Schjødt-Eriksen, at svenskerne forberedte indsættelsen af to divisioner på Sjælland.

MONTRE 6

GENERAL LINDEMANN

Fra 1. februar 1945 havde general Lindemann, tidligere kommandant på østfronten, overtaget overkommandoen i Danmark som Wehrmachtsbefehlshaber. Med stor energi tog han fat på at forberede et tysk forsvar af Danmark. Man drøftede, hvordan København kunne forsvares, men efterhånden som de vældige strømme af flygtninge og sårede soldater fra de tyske østområder kom til hovedstaden, og flere og flere styrker blev sat ind andre steder, erkendte man, at et forsvar af København måtte blive meget begrænset.

Allerede i 1944 havde man begyndt at udbygge en stærk forsvarsstilling gennem Sydjylland og den nordlige del af Sønderjylland. Den var vendt mod nord, idet man næsten helt til det sidste frygtede engelsk invasion i Jylland. Nu forstod man, at angrebet ville komme sydfra, og Kriemhildestillingen, som dens officielle betegnelse var, blev »vendt om«.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Allerede 1. maj var Lindemann og Best blevet beordret til Die Forelle. Inden mødet med Dönitz kom opbruddet herfra, og først om formiddagen den 3. maj kunne det planlagte møde afholdes i Mørvig. Fra Norge var mødt rigskommissær Terboven og general Böhme. Schwerin v. Krosigk, Keitel og Jodl var også til stede. Dönitz ville have klarhed over forholdene i de to lande. Böhme og Lindemann erklærede, at de både kunne og var rede til at kæmpe. Den danske modstandsbevægelse havde i øvrigt et par uger før haft kontakt med Lindemann. Da havde man fået det samme indtryk: generalen ville kæmpe »til sidste patron«. Det var hans ordre. Der var dog officerer i hans stab, der ikke bedømte situationen på samme måde. Også Keitel og Jodl mente, at man skulle fortsætte krigen i Danmark og Norge. Derimod erklærede Best, at en krig i Danmark ville være umulig. Han henviste til det store antal af flygtninge og sårede, i tilfælde af invasion ville det komme til opstand, og han havde informationer, hvorefter Sverige ikke roligt ville se til, hvis det kom til kamp i Danmark. Det var Duckwitz, der just havde været i Stockholm, som havde givet Best denne oplysning.

Umiddelbart efter sin hjemkomst fra Flensborg gav Lindemann ordre til, at styrkerne skulle sættes i alarmberedskab. Kodeordene: Himbeergeist – Utrecht für Salamander gik ud til afdelingerne. Lindemann var klar til kamp.

MONTRE 7

KAPITULATIONEN PÅ LÜNEBURG HEDE

Via Hamburg lykkedes det von Friedeburgs delegation om morgenen den 3. maj at nå frem til de engelske linier og derefter til Montgomerys hovedkvarter på Lüneburg Hede. Den engelske feltmarchal spurgte tyskerne, om de også ville kapitulere i Holland og Danmark. Det havde von Friedeburg ikke fuldmagt til. Der blev udarbejdet et referat af forhandlingerne, og von Friedeburg vendte tilbage til Flensborg. Næste morgen fandt så den afgørende forhandling sted. Dönitz havde betænkeligheder ved at opgive Danmark, fordi han frygtede, at de transporter af flygtninge og sårede, der var i gang, ikke kunne fortsætte. von Friedeburg kunne på dette punkt berolige storadmiralen. Keitel og Jodl var imod kapitulationen i Holland og Danmark. Jodl hævdede, at det var de to trumfer, man havde tilbage. Schwerin von Krosigk mente, man burde efterkomme Montgomerys krav. Dönitz traf sin afgørelse. von Friede-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

burg kunne skrive under. Kl. 18.00 var han tilbage hos Montgomery, og kl. 18.30 blev kapitulationsdokumentet undertegnet.

Kl. 19.30 indløb meddelelse til Mørvig fra von Friedeburg: »Betingelser indbefattet skibe i de samme områder undertegnet. Våbenhvile fra kl. 8 formiddag den 5. maj«. En time senere blev meddelelsen om kapitulationen udsendt over BBC. Kort efter fik Lindemann besked om, at han kunne erklære København for åben by, hvis den blev angrebet.

Meddelelse til de tyske styrker om kampens ophør udgik først fra Keitel ved 23-tiden. Kl. 4.55 udsendte han nye ordrer herom. De var ikke klare. Generalfeltmarchal Busch protesterede. Det var, som om Keitel ikke helt havde forstået, ikke ville forstå, at der var tale om en betingelsesløs kapitulation. Først om eftermiddagen den 5. maj fik de tyske militære chefer helt klar besked herom.

MONTRE 8

LINDEMANN KAPITULERER

Spørgsmålet var, om Lindemann ville kapitulere. Han har senere forklaret, at han selv kunne træffe afgørelse herom. Lidt over midnat udgik ordren dog til alle kommandosteder, og natten igennem blev den gentaget gang på gang. Man gengav Keitels første meddelelse, og Lindemann føjede til, at enhver opfordring til at nedlægge våbnene eller til »Uebergabe von Wachen« skulle afvises, og ethvert forsøg af den slags skulle slåes ned med våbenmagt. I Mørvig opfangede man ordren og protesterede mod Lindemanns tilføjelse, og der udgik ny ordre fra Silkeborg om, at våbnene på opfordring fra englænderne skulle nedlægges og afleveres.

Lige efter middag den 5. maj sendte Lindemann en indberetning til OKW om situationen i Danmark. Her oplystes om modstandsbevægelsens aktivitet, og kort efter sendte Jodl et fjernskriverbrev til Lindemann, hvori han fastslog, at kapitulationen kun gjaldt overfor engelske tropper, ikke overfor den danske modstandsbevægelse. Ved eventuel dansk modstand eller opsætsighed skal man anvende alle til rådighed stående midler.

Lindemann havde i løbet af den 5. maj fået meddelelse om, at Best havde stillet sig under den danske modstandsbevægelses beskyttelse. Lindemann gav ordre til at meddele Dönitz, at han anså Best for forrædder og ville lade ham skyde »standrechtlich«, hvis storadmiralen ikke gav kontraordre. Fra Mørvig blev der givet ordre til at arrestere Best,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

selvom det skulle ske mod dansk modstand. Dagen efter kunne Dönitz meddele, at Best havde handlet efter ordre fra sin foresatte, Schwerin von Krosigk.

MONTRE 9

GENERAL DEWING

Kort efter midnat, den 5. maj, fik Lindemann ordre til at sørge for, at engelske flyvemaskiner kunne lande i Kastrup og Værløse. Kl. 10.25 kunne Jodl meddele Montgomerys hovedkvarter, at landing på de nævnte flyvepladser var sikret. Kl. 16.30 landede den engelske general R. H. Dewing og nogle hundrede soldater i Kastrup. For tyskerne var generalen en ukendt person. I de første dage kaldtes han i de tyske telegrammer for Fewing. Men danskerne vidste god besked. Allerede i 1944 havde danske i London haft kontakt med den designerede leder af SHAEF-missionen til Danmark, og denne kontakt var senere opretholdt. I april var Dewing i Stockholm, hvor han havde en lang række drøftelser med Ebbe Munck, Nordentoft, Mørch og flere. Først natten mellem 1. og 2. maj fløj han tilbage til Skotland. Mange problemer var blevet drøftet igennem, og Dewing fik indgående oplysninger om forholdene i Danmark og om de aktuelle militære og politiske problemer.

Om formiddagen den 5. maj var der til Mørvig kommet meddelelse fra den tyske forbindelsesmand på Lüneburg Hede om, at Lindemann eller hans stabschef, general Helmuth Reinhardt, om eftermiddagen skulle mødes med general Dewing i København. Det blev Reinhardt, der forhandlede med Dewing, som sagde, at rømningen af Danmark skulle begynde med det samme. De større byer, først og fremmest København, skulle rømmes omgående under ledelse af Lindemann. Nærmere enkeltheder blev aftalt. Man kom også ind på spørgsmålet om Bornholm og flygtningene.

Der havde været nogen usikkerhed om, hvorledes Danforce skulle udløses. Den 4. maj kl. 4.50 kom ordren hertil fra London til Mørch. Den blev straks videregivet, og Per Albin Hansson fik det aftalte kodeord pr. telefon. Den 5. maj blev Danforce overført til Helsingør.

Lindemann var 6. maj blevet udnævnt til chef for Armee Lindemann. Han gav nu ordre til, at rømningen af Danmark skulle begynde 7. maj kl. 00.00. Kort efter begyndte udmarchen i seks marchgrupper, og inden længe havde de første tropper overskredet grænsen. Også Werner Best

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

havde kunnet fortsætte sin virksomhed i nogen tid, indtil han blev interneret. I juni blev Lindemann arresteret af englænderne.

MONTRE 10

BORNHOLM

Den 4. marts 1945 var der kommet en ny Inselkommandant til Bornholm, Kapitän zur See von Kamptz. I den følgende tid blev Bornholms forsvar stærkt udbygget, og snart begyndte soldater, sårede og flygtninge at strømme til øen.

Både fra dansk og engelsk side havde man været klar over, at Bornholm kunne blive et problem på grund af sin geografiske beliggenhed. Hvad ville der ske, hvis den kom til at ligge bag de russiske frontlinier? Spørgsmålet blev drøftet ved flere lejligheder. Da tyskerne havde kapituleret, forstod de straks, at det ikke var sikkert, at kapitulationen også kunne omfatte Bornholm. Spørgsmålet blev rejst overfor det engelske hovedkvarter og over for general Dewing ved hans møde med Reinhardt. Det danske udenrigsministerium drøftede også spørgsmålet med generalen. Det syntes klart, at han ikke havde nogen forholdsordre på dette punkt. Det var ikke let for SHAEF at træffe nogen afgørelse, da Bornholm nu lå langt bagved den russiske front ved Wismar. von Kamptz ville ikke indstille kampen over for de russiske styrker. Dem var man stadig i krig med. Da russiske maskiner fløj ind over Bornholm, åbnede tyskerne ild mod dem. Den 7. og 8. maj blev Rønne og Neksø bombarderet af russiske maskiner. Den 8. maj om eftermiddagen udgik der ordre fra OKW om, at russiske landgangsforsøg skulle afvises. Først den 9. maj kl. 00.00, da den almindelige kapitulation, som nu var blevet underskrevet, trådte i kraft, skulle kampvirksomheden ophøre. I de følgende dage fandt der forhandlinger sted med Montgomerys hovedkvarter. Først den 11. maj blev det fastslået, at det allierede hovedkvarter havde bestemt, at Bornholm foreløbig – »zunächst« – skulle overgives til den russiske kommandant. Den 8. maj havde Eisenhower spurgt i Moskva, om man havde noget imod, at englænderne sendte et detachement til Bornholm. Russerne svarede, at det var imod deres planer, og Bornholm lå langt øst for de områder, den røde armé havde okkuperet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK